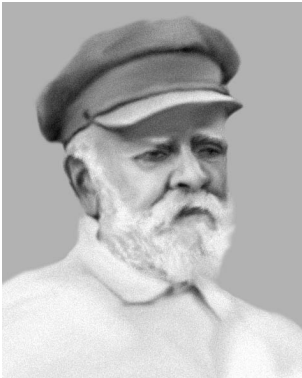

В. О. Добровольський, К. Г. Левчук

Делоне Микола Борисович

ДЕЛОНЕ Микола Борисович (21. 01 (02. 02). 1856, Москва – 20. 03. 1931, Ленінград, нині С.-Петербург) – фахівець у галузі механіки. Батько [Бориса](#) і [Лева Делоне](#). Доктор приклад. математики (1894), професор (1894). Закін. Моск. університет (1878), залиш. для підготовки до професор. звання. 1893–94 – приват-доцент С.-Петербур. університету; 1895–99 – проф. Новоолександр. Інституту с. господарства і лісівництва (м. Пулави, Польща); 1900–05 – ординар. проф., завідувач кафедри приклад. механіки Варшав. політехніки; 1905–15 – професор кафедри теор. механіки Київ. політех. Інституту. Дослідж. присвяч. питанням аналіт. механіки, теорії механізмів і машин. Довів теорему про положення гвинт. осі у твердому тілі; дослідив форму і рух пружної лінії для стержня при малих коливаннях і деформаціях; розвинув теорію приладів для відтворення матем. залежностей; досліджував коливання мех. систем, рух і стійкість гіроскопів (випадок С. Ковалевської). Брав активну участь у діяльності повітроплавал. гуртка у Києві, написав брошуру «Устройство дешевого и легкого планера и способы летания на нем» (К., 1910). Займався винахідництвом приладів (еліпсограф, гіперболограф та ін.); розробив і побудував макет вертольота; тверду передачу обертання без мертвих положень і зміни відношення кутових швидкостей, без тертя ковзання з самим лише тертям цапф, що дало ефект подвоєння кількості обертів з точним подвоєнням швидкості; розробив методи використання кінематич. ланцюгів для відтворення плоских кривих на основі реверсора у вигляді чотириланк. шарнірно-важільних механізмів. Від 1928 мешкав у Ленінграді.

Основні праці

Значеніє гираціонного еліпсоіда и поверхности свѣтовой волны в теоріи удара // Журн. Рус. физ.-хим. об-ва. 1885. Т. 17; Замѣтки по кинетической теоріи газов // Там само. 1892. Т. 24; Алгебраическіе интегралы. С.-Петербургъ, 1892; Лекціи по практической механикѣ. С.-Петербургъ, 1901; Курсъ теоретической механики для техникувъ и инженеровъ. С.-Петербургъ, 1902; Курсъ технической механики. С.-Петербургъ, 1912. Ч. 1; 1913. Ч. 2; О формулахъ, облегчающіхъ вычисленіе моментовъ инерціи площадей, ограниченныхъ прямыми лініями // Изв. Кіев. политех. ин-та. Отдѣль инж.-мех. Кн. 1. 1914; Объ упругіхъ лініяхъ малой двойной кривизны // Там само; О новыхъ динамометрахъ для испытанія сельскохозяйственныхъ машинъ и орудій // Там само. Кн. 1. 1915.

Рекомендована література

1. Делоне Н. Б. Из воспоминаний о первых годах авиации в Киеве // Авиация и воздухоплавание. 1924. № 2;
2. Путята Т. В., Фрадлін Б. Н. Діяльність видатних механіків на Україні. К., 1952;
3. История отечественной математики. Т. 2. К., 1967;
4. Математики, механики.

Бібліографічний опис:

Делоне Микола Борисович / В. О. Добровольський, К. Г. Левчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-21364>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).